

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІСНИК
АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я
Науковий журнал

Виходить 4 рази на рік
Видається з березня 1997 р.

Випуск 2 (94) 2017

Економічні науки
Сільськогосподарські науки
Технічні науки

Миколаїв
2017

Засновник і видавець: Миколаївський національний аграрний університет.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №19669-9469ПР від 11.01.2013 р.

Збірник включено до переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказами Міністерства освіти і науки України від 13.07.2015 р. №747 та від 16.05.2016 р. №515.

Головний редактор: В.С. Шибанін, д.т.н., проф., академік НААН

Заступники головного редактора:

І.І. Червен, д.е.н, проф.

І.П. Атаманюк, д.т.н., проф.

В.П. Клочан, к.е.н., доц.

М.І. Гиль, д.с.-г.н., проф.

В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., проф.

Відповідальний секретар: Н.В. Потриваєва, д.е.н., проф.

Члени редакційної колегії:

Економічні науки: О.В. Шибаніна, д.е.н., проф.; Н.М. Сіренко, д.е.н., проф.; О.І. Котикова, д.е.н., проф.; Джулія Олбрайт, PhD, проф. (США); І.В. Гончаренко, д.е.н., проф.; О.М. Вишневіська, д.е.н., проф.; А.В. Ключник, д.е.н., проф.; О.Є. Новіков, д.е.н., доц.; О.Д. Гудзинський, д.е.н., проф.; О.Ю. Єрмаков, д.е.н., проф.; В.М. Яценко, д.е.н., проф.; М.П. Сахацький, д.е.н., проф.; Р. Шаундерер, Dr.sc.Agr. (Німеччина)

Технічні науки: Б.І. Бутаков, д.т.н., проф.; В.І. Гавриш, д.е.н., проф.; В.Д. Будаков, д.т.н., проф.; С.І. Пастушенко, д.т.н., проф.; А.А. Ставінський, д.т.н., проф.; А.С. Добишев, д.т.н., проф. (Республіка Білорусь).

Сільськогосподарські науки: В.С. Топіха, д.с.-г.н., проф.; Т.В. Підпала, д.с.-г.н., проф.; А.С. Патрєва, д.с.-г.н., проф.; В.П. Рибалко, д.с.-г.н., проф., академік НААН; І.Ю. Горбатенко, д.б.н., проф.; І.М. Рожков, д.б.н., проф.; І.П. Шейко, д.с.-г.н., професор, академік НАН Республіки Білорусь (Республіка Білорусь); С.Г. Чорний, д.с.-г.н., проф.; М.О. Самойленко, д.с.-г.н., проф.; Л.К. Антипова, д.с.-г.н., проф.; В.І. Січкарь, д.б.н., проф.; А.О. Лимар, д.с.-г.н., проф.; В.Я. Щербаков, д.с.-г.н., проф.; Г.П. Морару, д.с.-г.н. (Молдова)

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського національного аграрного університету. Протокол № 11 від 29.05.2017 р.

Посилання на видання обов'язкові.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:

54020, Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9,

Миколаївський національний аграрний університет,

тел. 0 (512) 58-05-95, <http://visnyk.mnau.edu.ua>, e-mail: visnyk@mnau.edu.ua

© Миколаївський національний аграрний університет, 2017

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З КОНТРАГЕНТАМИ

І. В. Агеєнко, аспірант

О. В. Ткаченко, студентка

Миколаївський національний аграрний університет

Розглянуто специфіку організації внутрішнього контролю розрахунків з контрагентами. Уточнено економічну сутність розрахунків і зобов'язань у сфері бухгалтерського обліку, встановлено взаємозв'язок категорії розрахунків і зобов'язань. Визначено вплив трактування зобов'язань на бухгалтерський облік дебіторської та кредиторської заборгованості. Розкрито можливості організації та схематично представлено напрями внутрішнього контролю розрахунків з контрагентами.

Ключові слова: внутрішній контроль, розрахунки з контрагентами, зобов'язання, дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість.

Постановка проблеми. Під розрахунками з контрагентами розуміють систему взаємодії суб'єктів господарювання з приводу матеріально-технічного забезпечення, реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) із дотриманням вимог чинного законодавства. У переважній більшості до цієї категорії розрахунків належать розрахунки з постачальниками та підрядниками, покупцями і замовниками тощо.

Досліджувані розрахунки завжди були предметом пильної уваги не тільки з боку керівництва підприємницьких структур, а й науковців. На сьогоднішній день, коли господарським суб'єктам доводиться здійснювати підприємницьку діяльність в обстановці загостреної конкурентної боротьби, розрахунки з контрагентами набувають особливого характеру і є одним з ключових елементів в питаннях забезпечення конкурентоспроможності. Від стану розрахунків з контрагентами залежить стійкість фінансового стану суб'єктів господарських відносин, ефективність їх функціонування і перспективи подальшого розвитку. У зв'язку з цим очевидна потреба підприємств не тільки у забезпеченні належного обліку, але й здійсненні ефективного

контролю за станом розрахунків, а також дій менеджерів, які приймають рішення, що здатні вплинути на стан досліджуваних розрахунків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дилемі впровадження різних форм внутрішнього контролю розрахунків з контрагентами присвячено праці таких авторів, як: Н. М. Бразілія та О. О. Лисенка, П. М. Гарасима, М. П. Гарасима та Н. О. Лободи, А. В. Кешеля та Е. Ф. Югаса, А. В. Кияна та О. Ф. Ярмолюка, П. О. Куцика, Н. О. Литвиненка, О. О. Непочатенка та Н. Ю. Мельничук, В. С. Непочатової, С. В. Романенка та О. О. Зеленіної та інших. Підходи вітчизняних вчених дозволяють розглянути теоретично-методичні аспекти внутрішнього контролю розрахункових операцій з різних точок зору. Проте в економічній літературі невизначеною чітко залишається специфіка організації розрахунків з контрагентами, тому саме їх дослідженню і присвячена дана стаття.

Постановка завдання. Внутрішній контроль у загальному вигляді являє собою сукупність організаційної структури, методик і процедур, прийнятих керівництвом економічного суб'єкта в якості засобів упорядкованого і ефективного ведення господарської діяльності. Внутрішній контроль включає організовані силами самого підприємства нагляд і перевірку дотримання вимог законодавства, точності і повноти документації бухгалтерського обліку, своєчасності підготовки достовірної бухгалтерської звітності, запобігання помилок і викривлень, виконання наказів і розпоряджень.

У більшості підприємницьких структур внутрішній контроль стану розрахунків з контрагентами забезпечується шляхом розподілу функцій між структурними підрозділами; виділення осіб, відповідальних за перевірку виконання умов договорів та ведення обліку розрахунків; формування системи підзвітності; функціонування ревізійної комісії в якості органу контролю фінансово-господарської діяльності підприємства. Все це, безумовно, певною мірою дає позитивний результат, проте наявність мільйонних сумнівних і безнадійних боргів у господарській діяльності суб'єктів господарювання ставить під сумнів ефек-

тивність таких заходів і підкреслює актуальність пошуку нових шляхів вирішення даної проблеми.

Метою дослідження є висвітлення специфіки організації внутрішнього контролю розрахунків з контрагентами задля забезпечення ефективної діяльності суб'єктів підприємництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загальноприйнятим є той факт, що розрахунки є невід'ємною частиною життя суспільства. Вони виникли на етапі розвитку цивілізації, який Ф. Хайєк назвав «розширеним порядком людського співробітництва» [1]. Даний етап характеризується суспільним поділом праці, розвитком процесів обміну і розподілу, виникненням торгівлі і ринку. Отже, сама природа розрахунків між суб'єктами господарських відносин має безпосередній історичний зв'язок з переходом від натуральної форми господарювання до товарної (ринкової) форми.

В економічній літературі термін «розрахунки» трактують як «здійснення платежу за що-небудь» [8], що дозволяє відокремити їх від розрахунків в сенсі підрахунку чого-небудь. Як економічна категорія «розрахунки» представляють собою дії по відчуженню власних коштів на користь іншої особи або отримання коштів від іншої особи і забезпечують здійснення економічних зв'язків між виробниками і споживачами, з приводу руху результатів праці, отриманих не для власного споживання, а для інших цілей, для задоволення суспільних потреб. Саме розрахунки супроводжують процес обміну між товаровиробниками та споживачами.

Категорія «розрахунки» тісно взаємопов'язана з категорією «зобов'язання», під якими в найбільш спрощеному вигляді слід розуміти угоду однієї сторони по відношенню до іншої. Факт виникнення зобов'язань та їх погашення (виконання) представляють собою розрахункові відносини.

Розрахунки і зобов'язання охоплюють широкий спектр суспільних відносин як між окремими фізичними особами та їх групами, так і між юридичними особами. У розрахунках завжди беруть участь як мінімум дві сторони, які називаються контрагентами, тобто партнерами. Вони беруть участь в угоді, де мають виконуватися зобов'язання належним чином відпо-

відно до умов договору та вимог чинного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог – відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться [15].

Серед усього різноманіття суб'єктів розрахункових відносин особливе місце за величиною, різноманітністю, частотою і складністю боргових зобов'язань належить господарським суб'єктам: організаціям, підприємствам, банкам, інвестиційним, страховим компаніям та іншим установам, провідним підприємницьку діяльність. У свою чергу господарська діяльність підприємства неможлива без застосування контролю, або, як зазначають дослідники Н. М. Бразілій та О. О. Лисенко, без систематичного спостереження і перевірки фактів господарського життя [2].

Загалом, контроль визначають як систему організованих заходів, які здійснюють з метою найбільш ефективного виконання підприємством своїх зобов'язань перед кредиторами та виконання перевірок усіх видів діяльності для забезпечення ефективного прийняття управлінських рішень та досягнення поставленої мети [4].

Цю думку поділяють С. В. Романенко та О. О. Зеленіна, які вказують на необхідність виявлення, попередження та усунення порушень і відхилень, що вимагає від управлінського персоналу оптимального застосування науково обґрунтованих форм та методів саме внутрішнього контролю [14].

Окремими нормативними документами всупереч економічному змісту видів контролю за часом його здійснення передбачено, що система внутрішнього контролю має забезпечити здійснення стратегічного, оперативного та поточного контролю за фінансово-господарською діяльністю, а саме:

а) наглядова рада (через аудиторський комітет ради) повинна забезпечити належне функціонування системи контролю, а також стратегічний контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємства;

б) на ревізійну комісію покладається оперативний контроль за фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання, що полягає у проведенні планових і позапланових перевірок;

в) служба внутрішнього аудиту (внутрішній аудитор) повинна здійснювати поточний контроль за фінансово-господарською діяльністю компанії [7].

У цьому контексті актуальними є питання про те, чи слід організовувати внутрішній аудит на підприємстві, якщо вже є ревізійна комісія. Чи дозволить внутрішній аудит підвищити ефективність системи внутрішнього контролю в цілому і по окремих його напрямках?

Незважаючи на виконання ряду подібних функцій, внутрішній аудит і ревізія – різні форми внутрішнього контролю і, певною мірою, доповнюють одна одну. Основна мета і фактичний зміст діяльності ревізійної комісії є вужчими, ніж функції і повноваження внутрішнього аудиту, і полягають лише в здійсненні контролю відповідності фінансово-господарської діяльності організації вимогам чинного законодавства.

З нашої точки зору, саме відділ внутрішнього аудиту є структурою, здатною виконувати функції контролю підготовки об'єктивної фінансової інформації, оцінки ефективності системи внутрішнього контролю, виявлення та управління ризиками, оскільки внутрішні контролери здатні виконувати значний обсяг контрольних функцій, покладених на керівництво суб'єкта господарювання [10]. Важливо й те, що відділи внутрішнього аудиту використовуються на підприємствах в переважній більшості країн і на практиці підтверджують свою ефективність.

Основною метою організації внутрішнього аудиту на підприємстві є виявлення внутрішніх резервів підприємства задля стабілізації як поточної діяльності структурних підрозділів, так і на перспективу. Для цього необхідно організувати ефективний контроль, що запобігає втратам як на стадії планування, так і при здійсненні поточної діяльності. Внутрішній аудит в сучасних умовах є найбільш дієвою формою внутрішнього контролю.

Внутрішні аудитори здатні допомогти менеджерам забезпечити захист від помилок і зловживань, визначити «зони ризику» і можливості усунення майбутніх недоліків або нестач, ідентифікувати і «посилити» слабкі місця в системах управління і виявити ті принципи управління, які були порушені. Всі ці дії доповнюються обговоренням проблем з вищими органа-

ми управління підприємства, потреби і пропозиції яких остаточно визначають процедури внутрішнього аудиту (внутрішні аудитори повинні забезпечити менеджерів вищої ланки будь-якою інформацією стосовно компетенції цих фахівців). Таким чином, можливе використання послуг внутрішніх аудиторів як додаткових ресурсів, які допомагають органам управління здійснювати їх функції з управління компанією. Отже, чим ефективнішим є внутрішній контроль, чим вище результат його дії, і, відповідно, тим менше втрат несе підприємство.

Якісне забезпечення контролю розрахунків за зобов'язаннями організовується відповідно до видів даних зобов'язань. Зокрема, контроль за процесом постачання полягає в тому, що підприємство укладає договори з постачальниками на необхідні йому фактори виробництва, організовує доставку та складування виробничих запасів, проводить розрахунки з постачальниками за отримані товарно-матеріальні цінності. Під час цього процесу відбувається зміна активу з форми грошей на форму майна, призначеного для виробництва продукції або торгівельної діяльності [5]. При здійсненні контролю за розрахунками з постачальниками, на наш погляд, основними ризиками є: закупівлі у ненадійного постачальника і (або) за завищеною ціною; несанкціоновані закупівлі, оплата неіснуючих зобов'язань; облік рахунків постачальників, в той час як поставки фактично не були здійснені; виникнення безнадійної дебіторської заборгованості – в результаті прийняття рішення про роботу з некредитоспроможним покупцем; укладення угод з неплатоспроможним покупцем; істотне спотворення фінансової звітності – якщо резерв під сумнівну заборгованість створений невірною.

Контроль розрахунків з контрагентами під час здійснення матеріально-технічного забезпечення підприємства включає систематичне спостереження за достовірністю облікових та звітних даних про наявність і зміну сум дебіторсько-кредиторської заборгованості; своєчасністю перерахування коштів кредиторам і відшкодування належних боргів із дебіторів; правильністю пред'явлення претензій і своєчасністю їх погашення,

дотриманням розрахунково-платіжної дисципліни на рівні її впливу на платоспроможність підприємства [8].

Значний вплив на фінансовий стан будь-якого підприємства справляє наявність дебіторської та кредиторської заборгованості. Спільним між ними є те, що обидві ґрунтуються на різниці в часі між моментом укладання угоди та моментом її оплати, отже вони пов'язані із порушенням функції грошей як платіжного засобу [4]. Таким чином, основним критерієм підвищення ефективності контролю стану розрахунків з контрагентами є зниження втрат, пов'язаних з виникненням сумнівних і безнадійних боргів.

Важливим завданням внутрішнього аудиту розрахунків з контрагентами є контроль за систематичним проведенням інвентаризації розрахунків. Аналіз інвентаризаційних актів розрахунків з контрагентами дає змогу зосередити увагу на сумнівних розрахунках, встановити обґрунтованість створення резерву за сумнівними боргами і законність їх списання з балансу [2]. Контроль за виконанням умов договору підряду в частині здійснення робіт і проведення розрахунків за виконані роботи включає перевірку дотримання кошторису в цілому та в частині виконання окремих видів робіт (за етапами їх виконання), перевірку термінів розрахунків за виконаними роботами тощо [6].

Розрахунки з контрагентами можуть набирати як готівкової, так і безготівкової форми. Безготівковим грошовим розрахункам віддають перевагу за рахунок того, що платежі здійснюються шляхом переказу коштів з банківського рахунку платника на рахунок одержувача. Саме безготівкові розрахунки є ланкою, що сполучає кожний суб'єкт господарської діяльності з оточуючим ринковим середовищем та дозволяє брати участь у процесі виробництва, розподілу та споживання. Отже, контроль за безготівковим проведенням розрахунків повинен довести або спростувати вимоги щодо їх здійснення. У процесі контролю перевіряють дотримання нормативно-правового регулювання розрахункових операцій і стан розрахунково-платіжної дисципліни. Особливо уважно служба внутрішнього контролю перевіряє своєчасність виявлення помилок у роз-

рахунково-платіжних документах, що є підставою для різних суперечок під час розрахунків з контрагентами і виникнення конфліктних ситуацій [16].

Внутрішній контроль операцій за міжнародними розрахунками спрямований на вирішення завдань, які пов'язані з управлінням як дебіторською, так і кредиторською заборгованістю, а саме контроль за: своєчасною оплатою договорів; своєчасною оплатою товарів; роботою з дебіторами при затримках платежів; обліком поточного стану заборгованості; перевіркою платіжної дисципліни та ділової репутації діючих та потенційних покупців та клієнтів; щоденним моніторингом стану заборгованості; управлінням заборгованістю тощо [14].

Відповідно до мети та завдань кожної окремої перевірки служба внутрішнього контролю повинна самостійно визначати набір застосовуваних процедур, зважаючи на потреби контрольної інформації (рис.).

Рис. Напрями внутрішнього контролю розрахунків з контрагентами

Джерело: власна розробка авторів

Це дозволить уникнути тотального контролю окремих операцій на майбутнє, знизити витрати на проведення перевірок, забезпечуючи отримання відповідної гарантії того, що здійснювані на підприємстві процеси, є ефективними.

Висновки. Організація внутрішнього контролю за допомогою служби внутрішнього аудиту дозволить підприємствам оптимізувати їх діяльність. Основні ризики при здійсненні контролю за розрахунками з постачальниками пов'язані із закупівлею у ненадійного постачальника за завищеною ціною, несанкціонованими закупівлями та оплатою неіснуючих зобов'язань, укладенням угод з неплатоспроможним покупцем тощо. Внутрішній контроль розрахунків з контрагентами повинен бути спрямований на перевірку руху грошових коштів, формування дебіторської та кредиторської заборгованості. За допомогою інформування та консультування менеджерів внутрішній контроль сприятиме мінімізації можливості прийняття нераціональних, невігідних управлінських рішень і досягти прийняттого рівня ризику виникнення збитків.

Список використаних джерел:

1. Бібліографія та список обраних праць Ф. Хайєка : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.econlib.org/library/Enc/bios/Hayek.html
2. Бразілій Н. М. Внутрішній аудит розрахунків з постачальниками і підрядниками як шлях вдосконалення системи внутрішнього контролю підприємства / Н. М. Бразілій, О. О. Лисенко // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Сер. : Економічні науки. – 2012. – Вип. 30(1). – С. 20-26.
3. Гарасим П. М. Адміністрування розрахунків з дебіторами : контрольно-аналітичний аспект / П. М. Гарасим, М. П. Гарасим, Н. О. Лобода // Науковий вісник [Буковинського державного фінансово-економічного університету]. Економічні науки. – 2014. – Вип. 26. – С. 329-338.
4. Кешеля А. В. Облік і контроль розрахунків з дебіторами і кредиторами / А. В. Кешеля, Е. Ф. Югас // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2014. – Т. 19, Вип. 2(6). – С. 52-56.
5. Киян А. В. Облік і контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками / А. В. Киян, О. Ф. Ярмолюк // Молодий вчений. – 2015. – № 9(1). – С. 77-80.
6. Куцик П. О. Внутрішній контроль розрахункових операцій в системі управління будівельним підприємством / П. О. Куцик // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. – 2013. – Вип. 42. – С. 116-122.
7. Литвиненко Н. О. Організація внутрішнього контролю розрахунків між пов'язаними сторонами / Н. О. Литвиненко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки. – 2012. – № 1. – С. 168-174.
8. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств : підручник / О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 504 с.

9. Непочатова В. С. Внутрішній контроль розрахунків з покупцями та замовниками / В. С. Непочатова // Молодий вчений. – 2016. – № 3. – С. 134-138.
10. Потриваєва Н. В. Аудит як засіб попередження банкрутства / Н.В. Потриваєва // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв, 2014. – Випуск 3 (79).Т.2. – С. 36-43.
11. Потриваєва Н. В. Місце дебіторської заборгованості у фінансових активах підприємства [Електронний ресурс] / Н. В. Потриваєва // Ефективна економіка. – 2015. – №2. – Режим доступу до журналу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?n=2&y=2015>.
12. Потриваєва Н. В. Теоретичні аспекти щодо визначення дебіторської заборгованості на підприємстві / Н. В. Потриваєва, М. І. Жорняк // Інноваційна економіка. – Тернопіль, 2015. – Випуск 1 [55]. – С. 228-232.
13. Принципи корпоративного управління України [Електронний ресурс] : затв. рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11.12.2003 р. № 571. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc>
14. Романенко С. В. Внутрішній контроль операцій за міжнародними розрахунками підприємств: організаційно-методичний аспект / С. В. Романенко, О. О. Зеленіна // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2013. – № 4(1). – С. 92-99.
15. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
16. Югас Е. Ф. Контроль і ревізія безготівкових розрахунків підприємств / Е. Ф. Югас, М. С. Попович // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. : Економіка. – 2014. – Вип. 1. – С. 212-217.

И. В. Агеенко, О. В. Ткаченко. Теоретико-методические аспекты внутреннего контроля расчетов с контрагентами.

Рассмотрена специфика организации внутреннего контроля расчетов с контрагентами. Уточнено экономическую сущность расчетов и обязательств в сфере бухгалтерского учета, установлена взаимосвязь категории расчетов и обязательств. Определено влияние трактовки обязательств в бухгалтерском учете дебиторской и кредиторской задолженности. Раскрыты возможности организации и схематично представлены направления внутреннего контроля расчетов с контрагентами.

Ключевые слова: *внутренний контроль, расчеты с контрагентами, обязательства, дебиторская задолженность, кредиторская задолженность.*

I. Aheienko, O. Tkachenko. Theoretical and methodical aspects of internal control of settlements with contractors.

The specifics of the organization of internal control of payments with counterparties are considered. The economic essence of payments and obligations in the field of accounting is specified, the relationship between the category of payments and liabilities is established. The influence of interpretation of liabilities on accounts receivable and account payable is determined. The possibilities of the organization are revealed and the directions of internal control of payments with counterparties are presented schematically.

Key words: *internal control, payments with counterparties, liabilities, receivables, account payable.*

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Л. В. Гуцаленко, Т. С. Пісоченко, С. О. Горбач.

Трудові ресурси як складова експортного потенціалу сільськогосподарського підприємства..... 3

М. В. Дубініна, І. П. Приходько, О. І. Лугова. Зовнішнє середовище та його вплив на формування економічного потенціалу підприємств 12

Ю. А. Кормишкін. Стратегічні напрями формування ефективної бізнес-інфраструктури аграрного підприємництва 22

Т. В. Смелянець, Л. В. Молошна. Особливості розвитку зовнішньоекономічної співпраці регіону 32

І. В. Агеєнко, О. В. Ткаченко. Теоретико-методичні аспекти внутрішнього контролю розрахунків з контрагентами 38

М. Й. Головка. Трансформація системи оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні 48

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

О. О. Дрозд, О. В. Мельник, І. О. Мельник. Фізичні показники яблук сорту ренет симиренка, оброблених інгібітором етилену, залежно від типу саду і строку збору .. 57

Л. К. Антипова, В. В. Дикий, Н. В. Цуркан. Оптимізація сортового складу пшениці озимої – як одна зі складових стратегії розвитку зернового господарства..... 66

Г. М. Господаренко, В. В. Любич, Ф. К. Листопад. Вихід біоетанолу з урожаю зерна сортів пшениці озимої залежно від видів, норм і строків застосування азотних добрив 74

В. Г. Кур'ята, В. В. Рогач, О. В. Кушнір. Морфологічні особливості формування листового апарату перцю солодкого за дії гібереліну та фолікуру 86

О. П. Прісс, І. О. Бурдіна. Вплив строків висіву насіння на фотосинтетичну діяльність базиліку в умовах плівкових теплиць 93

Л. І. Онуфран, В. І. Нетіс. Поглинання та використання сонячної енергії посівами сої за різних умов вирощування 107

С. В. Федорчук. Ефективність регуляторів росту, хімічних і біологічних препаратів проти <i>Alternaria Solani</i> та <i>Phytophthora infestans</i> картоплі	116
О. М. Вишневська, В. О. Мельник, О. О. Кравченко. Економічна ефективність племінного свинарства півдня України	124
Т. В. Підпала, Ю. С. Маташнюк. Оцінка потоково-цехової системи виробництва молока	136
Ю. Ф. Дехтяр, Є. В. Баркар, І. А. Галушко. Використання ефективних технологічних рішень з годівлі свиней в умовах фермерських господарств	144
О. О. Стародубець, А. О. Бондар. Залежність якості відтворення свинопоголів'я від сезону року	155
С. М. Галімов. Технологія вирощування та оцінка кнурів за власною продуктивністю в умовах СГПП «ТЕХМЕТ-ЮГ» Миколаївської області.....	162

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

В. С. Шебанін, В. Г. Богза, С. І. Богданов, І. І. Хилько. Розрахунок поперечного перерізу арки при мінімальній масі конструкції	171
А. А. Мирошник. Нейросетевое прогнозирование параметров качества электрической энергии	180
О. А. Прудка, Н. П. Кунденко. Исследование проникновения оптического инфракрасного излучения в покровы пчел	199
Д. В. Бабенко, О. А. Горбенко, Н. А. Доценко, Н. І. Кім. Аналіз конструктивних рішень пресового обладнання	208
В. А. Грубань, А. П. Галєєва, М. Ю. Шатохін. Огляд сучасного стану механізованого збирання кукурудзи на зерно та перспективи розвитку	215